
Dąbrówno, st. X (wykopy 1a-j – 2 a-k),
gm. loco , woj.
warmińsko-mazurskie, AZP 31-57/13

Informator Archeologiczny : badania 34, 186-187

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

**Dąbrowa Górnicza -
Strzemierzyce Wielkie**, st. 4,
woj. śląskie

patrz: mezolit

DĄBROWA ZIELONA,
st. 10, gm. *loco*, woj. śląskie,
AZP 86-52/10

- osada z okresu wczesnego średniowiecza

Ratownicze badania archeologiczne, przeprowadzone od 3 do 10 lipca pod kierunkiem mgr Magdaleny Wieczorek-Szmal (autorka sprawozdania, ARCHO-Kielce). Finansowane przez Śląskiego WKZ. Przebadano powierzchnię 0,50 ara.

Badania prowadzono na terenie mocno zdegradowanym, w miejscu rozległej dzikiej piaszkowni, zamienianej systematycznie w wysypisko śmieci. Założono 4 wykopy (oznaczone nr od 1/00 do 4/00) w miejscach pozostawionych w obrębie wyrobisk „wysp” oraz zadokumentowano profile wyrobisk. W profilach ujawniono 2 obiekty: jamę poddaną eksploracji oraz szczątkowo zachowany obiekt o nieokreślonej funkcji. W wypełnisku jamy natrafiono na drobne fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej. W wykopie 3, przy krawędzi wyrobiska odsłonięto szczątkowo zachowany obiekt (mocno zniwelowany) mieszkalny – półziemiankę. W wykopach na „wyspach” w obrębie wyrobisk (w zachodniej części piaszkowni) nie stwierdzono obiektów, natomiast uchwycono relikty zachowaną warstwę kulturową z mocno rozdrobnionymi fragmentami ceramiki wczesnośredniowiecznej.

Prace będą kontynuowane.

DĄBRÓWNO, st. X (wykopy
1a-j – 2 a-k), gm. *loco*,
woj. warmińsko-mazurskie,
AZP 31-57/13

- osadnictwo wczesno- i późnośredniowieczne

Sondażowe badania archeologiczne, przeprowadzone od 17 do 21 października pod kierownictwem mgr. Adama Mackiewicza (autor sprawozdania, ARCHEO-ADAM), prace prowadził mgr A. Piotrkowski. Finansowane przez Wydawnictwo STENTOR. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię około 220 m².

Sondażowe badania archeologiczne w Dąbrównie na terenie działek budowlanych o nr geodezyjnych: 347, 348, 351, 352, 358, 359, 361 prowadzono w obrębie 2 wykopów wytyczonych po osiach północny zachód-południowy wschód i północny wschód-południowy zachód. Wykop na osi północny zachód-południowy wschód oznaczony numerem 1. Oś po której założono wykop, miała długość około 144 m. Wzdłuż osi zakładano wykopy o wymiarach 10 x 1 m, przedzielone świadcami o 5-metrowej szerokości. Poszczególne odcinki oznaczono literami od a do x. W ten sposób na osi północny zachód-południowy wschód założono 10 wykopów, łącznie 100 m bieżących, które oznaczono jako wykop 1 od a do j. Natomiast po osi północny wschód-południowy zachód założono wykop oznaczony numerem 2 w obrębie st. X. Oś ta miała około 180 m długości, tak więc założono tu 11 odcinków oznaczonych literami od a do k w obrębie wykopu 2. Przy czym w tym przypadku odcinek a nie miał 10 m długości, ale 22 m. Na tej osi wykonano więc 122 m bieżące wykopy. W sumie wykonano 222 m bieżące wykopy o szerokości około 1 m i 1-2 m głębokości. Wytyczone osie, wzdłuż których wykonano poszczególne wykopy, wytyczono wzdłuż i w poprzek całej działki. Prac ziemnych nie prowadzono jedynie w części północno-wschodniej, a więc w bezpośrednim sąsiedztwie linii brzegowej w pasie o szerokości około 80 m, który to teren nie może być przeznaczony pod budownictwo. Prace prowadzono w terenie o stosunkowo dużych deniwelacjach dochodzących do 6 m na odcinku około 150 m, czyli 167-173 m n.p.m.

Podkreślić należy, iż st. X, w którego obrębie przeprowadzono badania sondażowe, zostało odkryte podczas badań AZP prowadzonych jesienią 1998 r. Stwierdzono wówczas, iż mamy tu do czynienia z osadą wczesnośredniowieczną. Również wstępne rozpoznanie przeprowadzone w początkach września 2000 r. metodą AZP przez autora tego sprawozdania potwierdziło występowanie

nie na powierzchni materiału wczesno- i późnośredniowiecznego, który w największym natężeniu zalega w części północno-wschodniej, północnej i północno-zachodniej stanowiska. Spostrzeżenia te potwierdziły przeprowadzone badania archeologiczne. Najmniejsza intensywność została stwierdzona w części południowo-wschodniej, południowej i południowo-zachodniej stanowiska.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, iż w zasadzie nie występuje tu warstwa kulturowa, którą można by wiązać z osadnictwem wczesnośredniowiecznym. Jest tu natomiast warstwa orna w postaci ciemnoszarej próchnicznej ziemi, w której zalega przemieszany materiał ceramiczny wczesno- i późnośredniowieczny oraz nowożytny. Warstwa ta w zależności od miejsca ma 0,30-1 m miąższości. W przypadku omawianego stanowiska miąższość ta zależy od sytuacji topograficznej, czyli jest zależna od zagłębień terenowych, które zostały wypełnione warstwą orną w wyniku prowadzonych prac rolnych na badanym obszarze w ciągu ostatnich kilkuset lat. Podkreślić należy, iż większość materiału ceramicznego zalega w partii stropowej warstwy ornej. Jedynie w obrębie wykopu 1d bezpośrednio pod warstwą orną wystąpiła nieznacznej miąższości (około 0,20 m) warstwa szarego piasku z drobinami spalenizny. Niestety brak materiału ceramicznego nie pozwala na jej dokładniejsze wydatowanie. Można jedynie przypuszczać, iż mamy tu do czynienia z warstwą wczesnośredniowieczną, zwłaszcza w kontekście negatywu po palu, który udało się uchwycić poniżej tej warstwy. Głębokość tego wkopu miała 0,60 m, natomiast jego szerokość w partii stropowej nie przekraczała 0,65 m. Wypełnisko stanowi tu jasnoszary piasek oraz ciemna szarobrunatna ziemia ze spalenizną. Ponadto wystąpił tu nieliczny materiał zabytkowy w postaci fragmentów ceramiki wczesnośredniowiecznej i późnośredniowiecznej. Ta ostatnia wyraźnie zdaje się wskazywać na fakt, iż nawarstwienia wcześniejsze (wczesnośredniowieczne) zostały zniszczone prawdopodobnie przez uprawę rolną prowadzoną na omawianym terenie już od późnego średniowiecza, aż po czasy nowożytne, na co wyraźnie wskazuje zalegający w warstwie ornej bardzo liczny materiał ceramiczny. Zaznaczyć należy, iż ze względu na uchwycenie negatywu po palu, w którego obrębie wystąpił wczesnośredniowieczny materiał ceramiczny, wykop ten został rozszerzony w kierunku południowo-zachodnim, osiągając wymiary 7 x 8 m. Niestety nie udało się w jego obrębie uchwycić dalszych obiektów, a zwłaszcza negatywów po palach, które potwierdziłyby ewentualne istnienie w tym miejscu reliktywów zabudowy wczesnośredniowiecznej. Należy więc podkreślić, iż ewentualne osadnictwo wczesno- i późnośredniowieczne zostało całkowicie zniszczone przez późniejszą intensywną uprawę. Na 222 m bieżące wykonanych wykopów jego ślady w postaci warstwy kulturowej uchwyciono jedynie na odcinku około 10 m w obrębie wykopu 1d, w postaci szarego piasku z drobinami spalenizny oraz wkopu po palu wraz z jego negatywem.

Konkludując, należy podkreślić, iż w wyniku przeprowadzonego rozpoznania stwierdzono tu obecność warstwy próchnicznej, w której zalega stosunkowo nieliczny materiał zabytkowy w postaci fragmentów naczyń wczesno- i późnośredniowiecznych. Świadczy to niewątpliwie o tym, iż w tym miejscu istniała osada wczesnośredniowieczna, która została niemal całkowicie zniszczona przez późniejsze osadnictwo późnośredniowieczne, a następnie intensywne uprawy rolne prowadzone tu nieprzerwanie od schyłku późnego średniowiecza, aż po czasy nowożytne.

Materiały i dokumentacja z badań są przechowywane w archiwum WKZ w Olsztynie.